

В КРАЇНІ МІЛІАРДЕРІВ.

(Від нашого кореспондента в Берліні.)

Ви там, в Канаді, певно і не уявляєте собі, як почуває себе той чоловік, що розпоряджає мільярдами. А тимчасом йому зовсім байдуже...

Підеш містом і нічого не замінюєш: трамваї, омнібуси, підземні дороги в повнім русі; крамниці торгують, театри грають, кафешантани і ріжні притони переповнені, а придилюються добре — щось воно не теє.

Де не повернешся, всюди люди мінюють гроші: долари, фунти, франки, корони і т. д. Мінюють чужинці, мінюють і Німці. Розуміється, німецькі робітники до тих Німців не зачислені.

Коли я пишу оці рядки (18 жовтня), за американський долар платять 6, 7 і аж до 9 мільярдів марок. За один тільки долар!

Це значить так: Маєте ви долар. За него ви нічого не купите і не пообідаете (в ресторані не будуть мати здачі). Треба вам того долара розміняти на марки. І от ви починаєте бігати по місті та витати, по чому платять за долар. А в Берліні всюди, головню в центрі, є повно спеціальних крамничок, в яких мінюють, заграничну валюту.

Прибігли ви до одної крамнички: — По чому долар? — питаєте.

— По три мільярди! Мало. Біжіте до другої. — По чому долар? — По три мільярди п'ятсот мільянів!

Ага! Побіжу даліше. — По чому долар? — По чотири мільярди! — Давай!

Кинуди йому на стіл доларя, а він вам витягнув з під стола чотири мільярди — чотири паки десятиміліонівок, по сто папірців в кожій. Числити не треба. Вони запечатані, тільки з фабрики, ще на руках не були.

Позапахали ви їх в кишені і йдете вулицею та тільки пошвикуєте, а вас мільярди б'ють по стегнах.

На зустріч знайомих: — Ти мінює доларя? — питає.

— А хіба-ж тобі повпазлило? — відповідаю, показуючи на кишені.

— Скільки дістав? — Чотири мільярди! — Де? — А он в тій буді!

— Подупе, там он за углом платять по п'ять мільярдів! — Бре!?

— Би-м так здоров був. — А це-ж я був там тільки десять мінут тому і платили лише по три мільярди!

— Ану, ходім та спитаймо там, де ти тільки що мінює, — каже знайомих.

Гідемо. Проійшло п'ять мінут часу: — По чому долар? — По п'ять мільярдів з половиною!

Ось така то тепер славетна своєю технікою і господаркою Німеччина.

Образована і богата жebraчка.

Курс марки і ціни на ріжні товари йдуть на перегони — хто кого перебіжить.

Вчера пообідав за сто мільянів, нині заплатив вже пів мільярда, а завтра?..

Позавчера найгіршого роду папіроси були по 3 мільяони за штуку, вчера по 7 мільянів, а нині за ті самі папіроси треба дати 25 мільянів за штуку. Тільки представте собі: у вас є 25 одномільянових банкнотів. Вони величини доларя кожній, на гарнім папері, художньо розмальовані. Витягаєте ви 25 цих гарних папірців (цілу женою) і даєте за одну найгіршу папіроску. Ну, а як що ви купуєте, цілий де-

сяток цих папіросів? Тоді платите 250-таких папірців.

Світвін ото я вже підешвам. А тут ще й дощі. Треба черевиків. І як на лихо, недалеко мого мешкання на розі крамниці з черевиками. І щоби я йшов десять разів в місто на день, то все поглядаю, яка ціна на тих черевиках.

А ціни в берлінських крамниціх виписані є так: на кожій виставленій в вікні річі є число; відтак стоїть по середині вікна табличка, а на ній виписані за порядком ті самі числа, що й на річах, а проти них мільярди.

Оце-ж тоби ціна. Ходжу ото я попри крамниці і облизуюся на черевиків. А ціна на них стоїть від 2-ох до 3-ох мільярдів. Ціна не велика, але за долар тоді платили тільки пів мільярда.

Ото-ж мені не вистарчає. Іду я одного дня рано в місто, — несприменно кожного ранку йду в місто, всі люде йдуть, — стоїть та сама ціна на черевиках. Коли-ж чую — в-місті платять по мільярдів за долар! Ей, та-ж за два долари буду мати черевиків! А що-ж буде, як я розміню доларя, а скелпар підніє вже ціну о два, або й о три рази вище?

Ні, не мінюю. Сідаю на підземну залізницю і за 9 мільянів жену, щоб подивитися, яка ціна. Приїзжаю, дивлюся — та сама ціна. Знова на підземну і — в місто гроші мінати. Мінюю 3 долари по мільярдів — візьму дорожжі, нехай хоч раз буду мати такі черевиків, в яких колись ходили петлюрівські міністри.

Розміняв і на підземну тай катаю назад. Приїхав, розбігся до вікна і очам своїм не вірю: черевиків коштують вже шість з половиною мільярдів.

Став я і чуть не плачу: останні три долари розміняв, в кишені маю три мільярди, черевиків вже за них не куплю, а тих три мільярди завтра-будуть вартувати 50 центів, як що нині я з ними щось не зроблю.

Біжу до знаковогого. — Змилуйся, позич доларя, або два, нехай вже хоч танші черевиків куплю, але нехай куплю, бо остануся і без грошей і без черевиків.

"Змилувався" знайомих і не тільки позичив доларя, але ще й сам йде зі мною, бо, мовляв, я не практичний.

Заглянули ми мимоходом ще раз на вікно — стоїть та сама ціна: від 5 і пів до 6 і пів мільярда.

Женемо ми підземкою туди, де долари мінюють. Приїхали, питаємо, аж чуюмо: платять 3 мільярди за доларя! Ох! Слава тобі господи, взуюся за чотири долари.

Розміняв ми ще одного доларя (за три мільярди) а три мільярди я маю в кишені і на підземку. Приїхали, даліше — пішки, бігом до вікна і зирк: черевиків вже коштують 16 мільярдів.

Ай, ай, ай!.. Чуть головою шибни я не висадив. А тут вже пів до шестой, а в шестій скелни замикають. Більше доларів розміняти не всію, хоч би й мав, а завтра ті, що розміняв, втрагять вартість.

— Нема що стояти та журитися, — каже мій знайомих. — Сідаймо скорше на підземку і поганяймо на Александер-плац (робітничий район Берліна), а там крамарі не такі спритні і до них все пізніше долітає вістка про упадок марки.

Тому вони певно не всілю ще підвисити ціл. Сідаємо і йдемо аж в другий кінець міста.

Не всілю... Уже крамар замикав крамниці, як ми обидва з просьбою насильно втаскали його в крамницю і купили черевиків: за три мільярди!

Кілько це буде на доларя? Як що по тому курсу, що я зрана мінює, то за три долари, а як по тому, що пізніше ми

обидва мінює — то за одного доларя. І добрі черевиків. За доларя!

А на другий день рано стояла вже на тих черевиках ціна 18 мільярдів.

І так день за днем відбуваються в Берліні такі перегони. Тепер вже на мільяони зовсім не числять. Як що не маеш в

кишені кілька мільярдів, то до ресторану на обід й не показуєш.

Добре хоч, що Штреземан отримав від парламенту вотум довіря та заздальгид почав друкувати нові мільярдів банкноти.

Мирон. Берлін, 18. X. 1923.

НА АВДІЄНЦІЮ ДО ПАПІРУСА.

(Фейстон.)

Вичитав головний редактор "Свободи" в американській пресі, що з Великої Британії прибув на спеціальнім кораблі до Злучених Держав якийсь Папірус.

— Папірус? А хто це такий? — думав редактор "Свободи". — Це певно якийсь дипломат Великої Британії... Певно дипломат!..

Взяв він річнички "Свободи" і почав переглядати, чи часом не довідается що про цего "славного дипломата", але безуспішно.

— Папірус, Папірус! — шепотів редактор. — Та чорт його бери! Це має бути якийсь новий дипломат.

Почав редактор "Свободи" телефонувати до всіх "діячів" і протягом одної години скликав всю братію до редакції "Свободи".

— Важна справа, панове! Ось великий англійський дипломат прибув до Америки! — і показав на газету. — Нам треба щось робити. Робити скоро, робити зараз, нині!

— А що-ж робити? — спитав один з присутних, не виявляючи себе, що не знає, хто цей такий Папірус.

— Сейчас привіт від українського народу в Злуч. Держав, або делегацію в справі Сх. Галичини? Хто стукє, а тому й отвиряють! — додав редактор "Свободи".

— А ви, пане редактор, чули що попередно про цюого дипломата? — спитав один з урядників У.Н.С.

— От маеш! Чув не чув? Це-ж велика особа! Ви, панове, вибирайте зпоміж себе делегатів, а я виготовлю меморіал і такі нині вручимо його Великодостойному Папіросови.

Всі згодилися. Вибрано делегацію з п'ятьох "найвишачиїших" українських "патріотів", виготовлено всі "грамоти" і меморіал і делегація ще таки того самого дня пустилася в дорогу на авдієнцію до Папіруса.

День був погідний. Сотки спортсменів вгаляли одні за другими та з великим заінтересованним дискутували про те, хто виграє?

"Наші" прибули на призначене місце.

— Чи тут його ексцеленція

Папірус? — спитав голова делегації одного спортсмена.

— Тут, тут, — відповів той, беручи за жарт слово "ексцеленція".

Делегація підійшла до самої "резиденції" Папіруса і там стрінулася з "адютантом" Папіруса.

— Чи можемо бачити його ексцеленцію Папіруса? — спитав голова делегації, звертаючись до "адютанта".

— Сюр! — відповів "адютант" жартуючи. — Ідіть от в ці двері і його побачите.

"Наші" здивувались, що так скоро можуть побачити його самого.

— Це великі дипломатичні здобутки! — сказав голова делегації, поправляючи краватку.

— Канадійські Україніці післали Лойдовн Джорджови лише щирий привіт, а ми Папіросови передамо щирий привіт, меморіал і самі будемо з ним говорити. Навіть наші в Європі здивуються, що ми віднесли такий успіх, — сказав один з делегатів.

— Скажемо, що не признаємо рішення амбасадорів! — додав другий.

— Так остро ні! — перестеріг голова делегації. — Скажемо перше, що домагаємося автономії для Сх. Галичини, а як він нічого собі чоловік і схоже говорити з нами, тоді поставимо домагання в справі незалежності Сх. Галичини.

Підступили вони ближше до дверей, похвалили ковирці та краватки і рушили до середини.

— А "санаванган" — сказав сердито голова делегації. — Нас одурено! Затурив лайдак!

Делегати глянули один на другого і завстиджени вийшли. Вони питали десятки людей: "Де Папірус?" і всі показували в те саме місце.

Делегація вернула назад зі всіми "грамотами" і меморіалом.

Аж в тиждень пізніше всі делегати довідались, що Папірус — це британський кнїзь, якого спроваджено до Злучених Держав на перегони з другим кнєм (американським), Зевом.

Папіруса вони в дійсности бачили. І так закінчилась ціла комедія.

Драїака.

РІЖНІ ВІСТІ.

ПЕРЕСТОРОГА ТРОЦЬКОГО ДЛЯ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН, 27. жовтня. — На конгресі металевих робітників в Москві виголосив народний комісар війни Лев Троцький промову, в якій між иншим зробив слідуочу пересторогу в сторону Польщі:

"Польща мусить дати гарантію, що не буде вмшуватися до класової боротьби, яка під теперішню пору ведеться в Німеччині. В противнім случаю може прийти до дуже важних випадків.

"Польща мусить признати нам вільну дорогу для торгівлі з Німеччиною. Лише тоді можливий є мир між Радянськими Республіками і Польщею. Наша індустрія ніколи не буде в силі побороти трудностей, коли ми не будемо мати вільної дороги через Польщу до Німеччини, аби в цей спосіб уможливити вимну товарів між обома країями".

Польські часописи є переповнені ріжнородними алармучними поголосками про мобілізацію Червоної Армії та про приготування Радянських Республік до війни з Польщею. Ці поголоски вико-

ристовують польські власти, щоби оправдати свої воєнні приготування, які переводяться проти Німеччини на приказ Франції.

ДМОВСКИ МІНІСТРОМ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ.

ВАРШАВА, 25. жовтня. — Політична криза в польському правительстві довела до резигнації міністра заграничних справ Сейди. Його місце обняв провідник крайної реакційної партії народних демократів Роман Дмовскі.

Іменовання Дмовського членом кабінету вказує, що контролю в Польщі перейшла цілковито в руки крайної реакції.

СТУДЕНТИ ГОТОВІ ДО БОРОТБИ З ФАШІЗМОМ.

Дня 13. вересня відбулися в Київській Вишій Техніці загальні збори студентів, на яких студент Герасун виголосив реферат присвячений останнім подіям в Німеччині та міжнародній ситуації взагалі.

Молоді студенти, переважно діти сільської бідноти, з надзвичайно великим заінтересованіям та увагою слухали реферату, який був дуже змі-

стовий та ядерний, через що й викликав бурнів олеськи численних слухачів. Одногосно прийнято резолюцію, в якій в імені студентських організацій заявляється, що пролетарське студентство, яке волею революції пісає до вишних шкіл, в потрібній мент кинеться в бій з розшалілим фашизмом за визволення робітничої класи і встановлення на цілому світі диктатури пролетаріату.

Порішено вкінці перевести збірку на допомогу німецьким робітникам і завізвати все студентство до складання жертв.

КАЖЕ, ЩО СОВ. РОСІЯ ПРИХОДИТЬ ДО СЕБЕ.

ВАШІНГТОН, 20. жовтня. — До Злучених Держав повернув нещодавно з Європи конгресмен Гемілтон Фіш, який був вчера на авдієнції у президента Куліджа і заявив, що нинішня Росія приходить до себе економічно і фінансово.

Даліше Фіш говорив з президентом про події в Німеччині і сказав, що Німеччина в короткому часі опиниться в обіймах горожанської війни, до якої приведе теперішне правительство Франції своєю політикою.

КВАРТАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ У.Р.Д. В ВІННІПЕГУ!

Подається до відома всім членам відділу Українського Робітничого Дому в Вінніпегу, що кварталні збори відділу відбуються в понеділок, 12. листопада о год. 2.30 по полудни в Укр. Роб. Домі.

ОБОВ'ЯЗОК КОЖДОГО ЧЛЕНА ВІДДІЛУ ПРИБУТИ НА ЦІ ЗБОРИ. ПОЗАКЄ В ВАЖНІ СПРАВИ ДО ПОЛАГОДЖЕННЯ.

ПЕРЕДВІБОРЧІ МІТІНГІ

Роб. Партії Канади в 3-ій Варді відбуються в слідуочих місяцях:

В четвер, 8. листопада о год. 8-ій школі на St. Johns Technical school на розі вулиць Салтер і Мекрей.

В п'ятницю, 9. листопада о год. 8-ій вечером в King Edward school на розі вулиць Арлінгтон і Селкірк.

Слідуочі мітінги будуть проголошені пізніше.

УВАГА! ТРАНСКОНА! УВАГА!

Заходом Відд. Укр. Роб. Дому і Т-ва "Злука" ім. Рози Люксембург, устроється в суботу, дня 17-го листопада в Укр. Роб. Домі

ВЕЛИЧАВИЙ КОШИКОВИЙ БАЛЬ.

на котрій запрошується всіх робітників і робітниць міста Транскони.

Музика буде добірна. Початок точно о годині 7.30 вечером.

Ветуп за тикетами.

В неділю дня 18-го листопада точно о годині 2.30 по полудни відбується в У.Р.Д.

ВЕЛИЧАВИЙ ДІТОЧИЙ КОНЦЕРТ.

на котрім будуть виступати молоді музиканти трансконської і вінніпегської діточої мандолінової оркестри.

Отже проситьсє всіх робітників і робітниць взяти численну участь в цих підприємствах.

Спільний Комітет.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

одиноку українську робітничу газету в Галичині

"ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ"

Виходить раз на тиждень. Передплата для Канади і Злуч. Держав \$2.00 річно.

Гроші посылати в реєстрованім листі на адресу: "ZEMLIA I WOLLA", Lwiw (Lemberg), ul. Ruska 3, East Galicia.

Оборончий Фонд

"УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ".

На покриття коштів процесу "Українських Робітничих Вістей" зложили даліше свої датки слідуочі товариші:

Table with columns: Name, Amount. Includes EMPAER, OGAPO, ДРОМГЕЛЕР, АЛТА, LOS АНДЖЕЛЕС, КАЛ., ВІННІПЕГ, МАН., КИМБЕРЛЕЙ, Б. К., ФОРТ ФРЕНЦІС, ОНТ., П. Козловський.

Table with columns: Name, Amount. Includes ВЕЛАНД, ОНТ., АНГУСВИЛ, МАН., ІСТ КИЛДОНАН, МАН., ВІННІПЕГ, МАН., КИМБЕРЛЕЙ, Б. К., ФОРТ ФРЕНЦІС, ОНТ., П. Козловський.

Всім жертводавцям редакція і адміністрація "У.Р.В." складають сердечну подяку. Хто слідуочий?

АРЕШТОВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ СОЦІАЛІСТІВ У ЛЬВОВІ.

По замкненню числа одержала наша редакція з нового жерела коротку вістку, що польська поліція у Львові перевела ревізію в редакції "Землі і Воли" та на приватних помешканнях українських соціалістів. Арештовано кільканаять осіб.

УВАГА! ПЕРШИЙ РАЗ ЦЕГО СЕЗОНУ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИ УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

В СУБОТУ, ДНЯ 10-ГО ЛИСТОПАДА В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

нову знамениту драму в 5. діях відомого пролетарського письменника М. Ірчана п. н.

ДВАНАЙЦЯТЬ

в якій змальована боротьба революційної ватаги, під проводом Мельничука, Шеремети і Цепка, в Східній Галичині. Автор — близький товариш героїв своєї драми — дає чудовий і вірний малюнок боротьби безсмертної слави ватаги дванайцятьох революціонерів і героїської смерті її провідників. Драма "Дванайцять" написана спеціально для Драматичного Кружка У.Р.Д. в Вінніпегу і ставиться на сцені перший раз в цім сезоні. Ширить скрізь вістку про виставу цієї драми.

Пояснення сцен: — Дія перша: в лісі, приготування до нападу. — Дія друга: напад на двір. — Дія третя: зневіра і полон Мельничука. — Дія четверта: смерть Івана Цепка. — Дія пята: суд в Чорткові і смерть Мельничука і Шеремети.

Вся акція драми відбувається в місяці жовтні-листопада 1922 року в Галичині.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ. ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТІВ. НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО ДАТУ 3-ГО ЛИСТОПАДА!

Тикети можна завчасу набути в буфеті Укр. Роб. Дому, а в день представлення при насі.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИ УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ЛИСТОПАДА В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

Концерт-Мітінг

Програма концерту буде проголошена в слідуочім числі "Укр. Роб. Вістей".